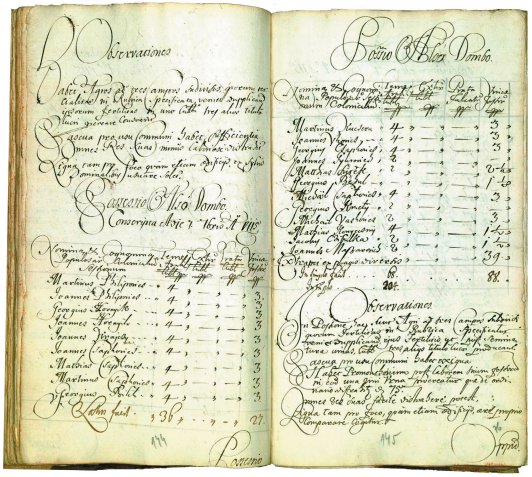
9. DEMOGRAFICKÝ VÝVIN OBCE DOLNÉ DUBOVÉ

Demografia je pomerene mladá vedecká disciplína a zaoberá sa vývinom obyvateľstva. Zrodila sa v Anglicku v 17. storočí. V Uhorsku až do zrušenia poddanstva v roku 1848 platili šľachtické výsady, preto nebolo možné robiť súpisy neprivilegovaného a privilegovaného obyvateľstva. Štát sa zaujímal o stav počtu obyvateľstva najmä kvôli daniam, ktoré platili len poddaní. Všetky pokusy o súpis obyvateľov v celom Uhorsku, ktoré sa začali až začiatkom 18. storočia, boli málo spoľahlivé. Historické správy o sčítaniach, listiny a záznamy tohto druhu nám pomáhajú lepšie pochopiť hospodársku a sociálnu situáciu predchádzajúcich generácií. Na území dnešného Slovenska sa pokladá za začiatok organizovaného štatistického zisťovania rok 1715, keď bol v Uhorsku vykonaný celokrajinský súpis obyvateľstva.

Súpis z roku 1715 obsahuje tieto údaje: Alsó Dombo, Dombó, Alsó- Alsódombó, Dolné Dubové. Mená daneschopných sedliakov: Martinus Philipovics; Joannes Philipovics; Georgius Hornyik; Joannes Hornyik; Joannes Krajcsy; Joannes Csapkovics;

Súpis daneschopných obyvateľov Dolného Dubového v roku 1715

Mathias Csapkovics; Martinus Csapkovics; Georgius Bilik; Martinus Kucsera; Joannes Vlkovics; Georgius Csapkovics; Joannes Gyurovich; Mathias Svitek; Georgius Behul; Michael Csapkovics; Georgius Kmety; Michael Vaskovics; Mathias Konyecsny; Jacobus Czibulka; Joannes Maszarovich.[416]

Za prvý skutočný súpis obyvateľstva Uhorska je považovaný Jozefínsky súpis z rokov 1785–1787, ktorý zachytil všetky zložky populácie v rovnakom období v celej krajine. Po smrti Jozefa II. však šľachta takéto súpisy už nedovolila uskutočniť.[417] V nadväznosti na uvedený stav nebolo možné získať systematické údaje o demografickom vývine Dolného Dubového až do 19. storočia. Ako to vyplýva z predchádzajúcich kapitol, bolo možné sledovať celkový pohľad na početnosť obyvateľstva len približne podľa údajov urbárov jednotlivých panstiev, ktoré vo forme písomností tvorili súpis pozemkového majetku a povinností poddaných a tzv. portálnych súpisov, prípadne podľa údajov o počte veriacich zapísaných v cirkevných Schematizmoch Ostrihomskej kapituly. V nasledujúcej tabuľke je uvedený približný vývoj počtu obyvateľov Dolného Dubového tak, ako ho bolo možné zostaviť podľa dostupných údajov. Celkový demografický vývin Dolného Dubového od 16. storočia až podnes možno zobraziť v nasledujúcej tabuľke. Až od roku 1880 boli k dispozícii retrospektívne štatistické údaje o počte obyvateľov a domov. Určitý problém údajov získaných z jednotlivých urbárov súvisí s tým, že urbáre nemali až do roku 1767 (urbárska regulácia Márie Terézie) ustálenú formu. Relatívne prehľadné údaje o vývoji počtu obyvateľov-veriacich v jednotlivých farnostiach viedlo Ostrihomské arcibiskupstvo. Tieto údaje poskytujú informácie aj o štruktúre obyvateľov podľa náboženskej príslušnosti a tiež usporiadanie jednotlivých dekanátov s farnosťami a ich filiálkami. Porovnanie údajov uvedených v ročenkách Ostrihomského arcibiskupstva a porovnateľných údajov z retrospektívnej štatistiky je problematické, pretože chýbajú údaje zhodných rokov. Z porovnania získaných údajov z „ostrihomských ročeniek" je však vidno, že ich hodnovernosť je v určitých obdobiach sporná, najmä keď v po sebe nasledujúcich rokoch sú výrazné zmeny bez historicky podložených príčinných súvislostí, alebo ak vo viacerých rokoch po sebe sa opakujú tie isté údaje. Z uvedeného možno usudzovať, že ich spoľahlivosť bola zrejme závislá od prístupu a zodpovednosti nahlasovania údajov z jednotlivých farností ostrihomského arcibiskupstva.

[416] Kópie súpisu obyvateľov Dolného Dubového a transkripciu mien obyvateľov Dolného Dubového z roku 1715 ochotne poskytol doc. Vladimír Rábik, PhD., vedúci Katedry histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity.

[417] KOHÚTOVÁ, M.: Neľahká práca s číslami (Obyvateľstvo Slovenska na konci feudalizmu). In: Historická revue, 1996, č. 6, s. 10-11.

Vývoj počtu obyvateľov v Dolnom Dubovom podľa rozličných prameňov

P. č.	Rok	Počet obyvateľov	Počet domov
1.	1731	452	–
2.	1756	618	–
3.	1761	296 (?) (*1)	–
4.	1782	490	–
5.	1826	557 (*2)	–
6.	1836	496	–
7.	1860	485	–
8.	1879	551	–
9.	1891	507	–
10.	**1880**	**498**	**93**
11.	**1890**	**566**	**98**
12.	**1900**	**603**	**113**
13.	**1910**	**600**	**110**
14.	**1921**	**664**	**123**
15.	**1930**	**728**	**147**
16.	**1950**	**692**	**163**
17.	**1961**	**782**	**162**
18.	**1970**	**775 (751*3)**	**177**
19.	**1980**	**696**	**212**
20.	**1990**	**629**	**221**
21.	**2000**	**632**	**235**
22.	**2011**	**641**	**252**

(*1) Položky č. 1 až 4 sú uvedené podľa vizitácii v príslušných rokoch. Uvedený počet obyvateľov v roku 1756 je zrejme nesprávny, pretože v danom období nebol dôvod k takému rýchlemu poklesu v takom krátkom čase, keď sa v našom regióne nevyskytovali žiadne mimoriadne udalosti (vojna, epidémie...). Bolo to v období vlády Márie Terézie (1740-1780), pre ktorú bolo práve v našom regióne charakteristické relatívne pokojné mierové obdobie so zameraním na pozdvihnutie hospodárstva a kultúry celej ríše.
(*2) Zvýraznené položky č. 10 až 22 sú údaje čerpané zo štatistických ročeniek.
(*3) Údaj podľa Pamätnej knihy, zápis rok 1970, list 120.

Epidémia cholery v roku 1831

V celom historickom období bol počet obyvateľov ovplyvňovaný okrem prirodzeného demografického vývoja (prírastky, úmrtia) aj ničivými vojnami a tiež epidémiami. Jedna z posledných veľkých epidémií zasiahla Slovensko v roku 1831. Cholera, ktorá zúrila na Slovensku, postihla aj Dolné Dubové pripravila o život 49 obyvateľov Dolného Dubového. Zoznam obetí cholery bol spracovaný podľa archívnych záznamov.[418]

[418] ŠABA, pobočka Trnava, Ecclesia Matris Also-Dombo de Anno 1831. Našiel sa až dodatočne, lebo v obálke matriky Dolné Dubové, rok 1831, bola len matrika filiálky Radošovce. Je pozoruhodné, že matrika z roku 1831 sa našla v Trnavskom archíve, nie v Štátnom archíve v Bratislave (ŠOBA), kde sú tieto sústredné. Trnavský archív vlastný len tzv. druhotný odpis matrík.

Zoznam zomrelých v Dolnom Dubovom počas epidémie cholery v roku 1831

P. Č	DÁTUM	MENO	VEK	P. Č.	DÁTUM	MENO	VEK
1.	7.8.	Miklošková Katarína	67	26.	23.8.	Laitman Ján	54
2.	8.8.	Vaško Martin	40	27.	23.8.	Šimončičová Mária	64
3.	9.8.	Laitmanová Anna	54	28.	23.8.	Filipa Martin	53
4.	11.8.	Turčaniová Katarína	73	29.	23.8.	Kúdelová Mária	20
5.	11.8.	Gašparík František	49	30.	24.8.	Kochajdová Anna	57
6.	12.8.	Behúl Ján	14	31.	25.8.	Kúdelová Katarína	54
7.	12.8.	Bartošová Mária	73	32.	25.8.	Bednár Martin	51
8.	14.8.	Jursová Helena	34	33.	27.8.	Čápka Martin	52
9.	14.8.	Mizera Matej	41	34.	27.8.	Čeklinská Anna	49
10.	14.8.	Behúl Pavol	4	35.	28.8.	Bednárova Anna	39
11.	15.8.	Vaško Pavol, st.	67	36.	28.8.	Laitman Michal	34
12.	15.8.	Svitek Juraj	61	37.	1.9.	Kocán Jozef	40
13.	15.8.	Landecká Anna	58	38.	1.9.	Uhlíková Helena	39
14.	15.8.	Bélik Ján	57	39.	3.9.	Filippová Helena	41
15.	16.8.	Uhliarik Ján	38	40.	5.9.	Filippa Jozef	56
16.	16.8.	Lančarič Michal	12	41.	7.9.	Lužáková Mária	30
17.	16.8.	Vrbovská Katarína	39	42.	9.9.	Bedičová Mária	32
18.	17.8.	Grázelová Katarína	58	43.	10.9.	Kocán Štefan	19
19.	19.8.	Lukašík Martin	65	44.	10.9.	Horník Jozef	47
20.	20.8.	Sopúchová Eva	58	45.	10.9.	Drietomská Helena	31
21.	20.8.	Kurtišová Katarína	56	46.	11.9.	Čachová Mária	19
22.	20.8.	Kosmálová Mária	27	47.	13.9.	Eliášová Alžbeta	58
23.	21.8.	Laitman Štefan	55	48.	13.9.	Kocán Martin	7
24.	22.8.	Bednáriková Mária	63	49.	18.9.	Tomovič Pavol	35
25.	22.8.	Andrešičová Magdaléna	28				